

כ"ח אלול, תשע"ד, 23.9.2014

גיליון מס' 427

פרשת האזינו – ערב ראש השנה תשע"ה

הזמנות לחשבון נפש אישי

מאת הרב שמעון פיזם, עין הנצי"ב

הימים שבין כסה לעשור, כפי שלימדונו חז"ל, יפים הם לתשובה יותר מכל ימות השנה ותשובת היחיד מתקבלת בהם. כל אחד ואחת מאתנו מוזמן לערוך את חשבון הנפש האישי, שמטרתו לתקן את אשר טעון תיקון. את חשבון הנפש הן במישור הלאומי והן במישור הפרטי, ניתן לעשות על ידי לימוד פרשת האזינו. שירה זו אשר תלווה את עם ישראל בכל הקורות אותם, לטוב ובעיקר לרע, הינה תמונה המציגה את מקומו הרוחני של העם, ואת המחיר הנתבע ממנו בשל שכחת האל.

השירה פותחת בתיאור תחילת דרכו של עם ישראל המובל על ידי ה' כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף, "לא חסרת דבר" (דברים ב, ז), ממשיכה בהתנהגות עם ישראל, "וישמן ישורון ויבעט" (דברים לב, טו), ומסיימת במחיר שנתבע מהעם בעקבות התנהגות זו, "אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם" (דברים לב, כ). השירה קוראת אותנו לעיין ולשים לב לדרכנו כפי שנאמר בפסוק: "לו חכמו ישכילו זאת יבינו לאחרייתם" (דברים לב, כט). מהו הדבר אותו אנו צריכים להבין בחכמתנו?

המדרש מביא שני פרושים לכוונת הפסוק:

לו חכמו ישכילו זאת, אילו הסתכלו ישראל בדברי תורה שנתתי להם לא שלטה בהם אומה ומלכות, ואין זאת' אלא תורה, שנאמר (דברים ד, מד) "וזאת התורה אשר שם משה".

דבר אחר, לו חכמו ישכילו זאת, אילו הסתכלו ישראל במה שאמר להם יעקב אביהם לא שלטה בהם אומה ומלכות ומה אמר להם: קבלו עליכם מלכות שמים והכריעו זה את זה ביראת שמים והתנהגו זה עם זה בגמילות חסדים (ספרי, דברים פסקה שכג).

הפירוש הראשון מדבר על הקשר בין עם ישראל לתורה. כשעם ישראל קשור לתורה במחשבה ובמעשה, אין שום אומה יכולה לשלוט בהם, ואם לא כן – הרי הדברים כתובים. מכאן שעל עם ישראל לשאוף לחזרה לתורה ולדרכה של תורה. הפירוש השני אינו מדבר על התורה בכללותה עם כל תר"ג המצוות, אלא מונה שלושה עקרונות שהם הבסיס עליו מושתת הקשר עם הקב"ה:

העקרון הראשון – קבלת עול מלכות שמים. השאיפה שכל אחד יבטל מחשבותיו ורצונותיו מפני רצונו של הקב"ה, וכמו כן, ככל שיצליח להתקדם במעמדו יזכור תמיד שלמעלה ממנו מלכות שמים.

העקרון השני – להכריע זה את זה ביראת שמים. תחרותיות יכולה להפרות את המתמודדים אך גם יוצרת יריבות ועוינות. לא כן הדבר כשעוסקים ביראת שמים. ההישג הנכון הוא כשאדם רואה את מדרגת יראת השמים

שבחברו, ומתוך כך שואף גם הוא לחזק מידה זו. בנוסף, ניתן להבין את ההכרעה במדרש במונח של מאבק שבו ההכרעה היא לא בווכחנות ובכוחניות אלא ביראת שמים המביאה יריבים להכיר באמת ובצדק.

העקרון השלישי דורש מבני יעקב להתנהג זה עם זה בגמילות חסדים. עקרון זה בא להדגיש כי לא די בהתפתחותו הרוחנית של כל אדם, אלא נדרשת גם התנהגות מתוך חסד זה עם זה, באופן המעשי ביותר.

ניתן לחשוב כי הפירוש השני במדרש המנסח עקרונות התנהגות לבני יעקב, מנסה להיות תחליף ללימוד התורה ולקיומה (הנדרש בפירוש הראשון), אולי מתוך חשש או הכרה שלא ניתן לקיים את התורה על כל דקדוקיה, אך אין הכרח לפרש זאת כך. אולי אדרבה, המדרש יורד לעומק יסודותיה של התורה שעל מנת להתקרב מחדש לדרכה צריך למצוא בתוכנו את שלושת היסודות שמזכיר המדרש: קבלת עול מלכות שמים, יראת שמים וגמילות חסדים.

המדרש תולה את המידות שהן בעיקרן אישיות ופרטיות, באחריתה של האומה כולה. מדרש זה בא ללמדנו כי מצבנו כעם קשור ביחסו של כל אחד ואחת עם בורא עולם. יחס זה צריך למצוא את ביטויו ביחסים שבין אדם למקום ובין אדם לחברו.

יהי רצון שנשוב בתשובה שלימה ונזכה לשנה טובה ומתוקה!

הרב שמעון פיזם חבר-תושב בקיבוץ עין הנצי"ב, מלמד במדרשת עין הנצי"ב, למד בישיבת הר-עציון מוסמך לרבנות מטעם הרבנות הראשית לישראל, בעל תואר בחינוך.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il
אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il